

ESQUERRA

REDACCIÓ:
Màrtirs de Jaca, 9
SUBSCRIPCIÓ:
1'75 pts. trimestre
ANUNCIS: Preus con-
vencionals, segons ta-
many i número d'in-
sercions.

ANY II - NÚMERO 69

OLOT, 19 D'OCTUBRE DEL 1935

PREU 15 cèntims.

SOBRE LA GUERRA

per R. PLA I CORAL

I

La guerra és tan vella com l'home. Hauriem de recular fins els primers capítols de la Bíblia, allà on Abel és occiït pel seu germà Caïn, per a trobar el primer antecedent d'aquesta lluita que, al cap de centenars de segles, encara perdura en l'ensangrentat planeta.

Si aleshores, si quan la terra, en els primers dies del seu poblament, era prou gran i ample i generosa per aixopugar la reduïda família que hi sojornava, ja tenien lloc aquestes mortals disputes, què havia d'esvenir-se més tard, quan l'ininterrompuda multiplicació dels homes havia forçosament de suscitar les inevitables querelles de senyoriu i veïnatge?

I en efecte, tot el vell Testament és un teixir i desteixir de combats i de batalles. Si haguéssim de creure els relats bíblics, les matances que s'esdevingueren en aquells temps seculars farien posar pell de gallina a l'home més sencer, tanta era llur crueltat i ferotgia. En cada batalla es parla de centenars de milers de morts, xifres que han servit a Voltaire per a parlar-ne burlescament, amb aquell estil mordaç que tant el caracteritza.

Certes o no les xifres bíbliques, una cosa hi ha, tanmateix, fora de dubte, i és com sovintejaren les guerres en aquells temps llunyans, quan el poble escollit per Déu era en aquest món el primer protagonista.

Si deixem els llibres revel·lats i entrem ja en el terreny segur de la Història, els fets d'armes no s'estronquen pas, ans bé, es succeeixen un darrera l'altre fins atenyer la gran conflagració del 1914-1918, la matança més crudel i inhumana que registren els segles.

De la barra d'ase emprada per Caïn als canons Berta de la passada guerra, quin prodigi d'enginy, però també de

crueltat hi ha pel mig! La civilització, el progrés, la cultura, certament que han servit a l'home per a donar, dia rera dia, meravelloses proves del seu poder i de la seva intel·ligència, però paral·lelament a això i com una trista compensació, aquesta intel·ligència i poder els ha esmerçat en diabòlics enginyers de destrucció, d'una crueltat més refinada cada dia. Ha augmentat prodigiosament l'esfera dels seus coneixements, de la condició de salvatge ha passat a la de super-civilitzat, s'ha fet mestre de la tècnica, però l'instint atàvic de l'odi i la maldat resta, al cap de tants i tants segles, en estat estacionari.

I no és pas que en el decurs del temps no s'hagi ocupat de millorar la seva condició de moralitat. Si poséssim en una pila tot el que s'ha escrit al voltant de les paraules **dret** i **justícia**, certament que restaríem esfereïts de les imponents piràmides de paperam que tindríem davant nostre. Però els homes—temps, paper i tinta esmerçats en va—han continuat dirimint llurs qüestions valguent-se de les armes. Si la noció de **dret** ha millorat, no s'ha quedat tampoc enrera la tècnica de guerra. De la mateixa manera que abans les lleis que establien les relacions entre els homes eren gravades o escrites en la pedra o en el pergami i ara ho són en elegant paper japó i relligades en encuadernacions luxoses, també la guerra es feia remotament amb la destal de sílex, la llança o la ballesta, mentre que ara els homes es maten mútuament mitjançant unes eines que són un prodigi d'estètica i de mortal eficàcia. Com es pot veure, doncs, l'home ha estat igualment destre tant en el bé com en el mal.

En aquests darrers temps, tanmateix, la humanitat, escruixida i revoltada per les horrors de la gran guerra, ha semblat preocupar-se més seriosament que abans d'establir institucions i lligams jurídics

per tal d'evitar, en el futur, qualsevol altra conflagració que vindria a portar el caos i la ruïna en el món. No es pot negar que alguna cosa s'ha fet d'eficàcia en aquest sentit i que la causa de la pau ha comptat amb sincers i valuosos apòstols.

Com sota la inspiració d'aquell vers de Tíbul «qui fou el qui inventà primer les horroroses armes?» s'ha parlat molt, en aquests darrers temps, de desarmament. Però es veu que l'acord no ha estat ni de molt absolut ni entre els homes ni entre els pobles, tota vegada que si uns pensaven en el vers de Tíbul, d'altres, en canvi, tenien ben present a la memòria aquella locució paradoxal, també llatina, que afirma que «si vols la pau prepara la guerra». *Si vis pacem para bellum!* No em negareu que s'ha fet d'actualitat la vella frase. Fa disset anys que parlem de pau, que fins i tot s'han realitzat esforços sincers per tal d'establir-la, però el nombre de canons que obren llurs boques amenaçadores va cada dia en augment. I, com és molt natural, arriba un dia que hom no sap que fer de tanta ferramenta i es veu obligat a donar-li sortida.

Al mig de conferències de pau per un cantó i curses desenfrenades d'armament per l'altre, s'han escoltat alguns anys de pau relativa. Diem relativa, perquè una pau armada, una pau tota ella feta de recel i mútua desconfiança, una pau que per a més d'un li ha estat imposada a contra cor, mai podrà ésser una pau estable i efectiva. Més d'un cop, en el curs d'aquestes anyades, havem estat abocats al perill d'una nova guerra, perill que de moment s'ha salvat gairebé per un pur miracle. Sigui pels esforços de la diplomàcia—mai posada en joc com en aquests darrers temps—sigui per la por del que podria passar si les hostilitats es